

DR SAMUEL FIGUEIRA-CARDOSO

s.figueira-ca2@uw.edu.pl

0000-0003-0680-458X

<https://www.researchgate.net/profile/Samuel-Figueira-Cardoso>

<http://lattes.cnpq.br/2217498690028589>

Specjalizacja:

językoznawstwo

Zainteresowania

naukowe/dydaktyczne:

Lingwistyka tekstu

Socjolingwistyka

Glottodydaktyka

Tradycyjne ludy i rdzenne języki
Brazylia

Polityka językowa krajów
portugalskojęzycznych

Przebieg kariery naukowej:

Doktor językoznawstwa UW (2024). Tytuł uzyskał obraniając z wyróżnieniem rozprawę doktorską pt. „Redes referenciais em narrativas orais da Amazônia brasileira: texto, sociocognição e interação”, napisaną pod kierunkiem prof. UW dr hab. Jerzego Mazurka (UW) oraz prof. dr hab. Valdira Heitora Barzotto (USP). Uzyskał tytuł magistra filologii portugalskiej jako języka drugiego/obcego na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu w Porto, Portugalia (2018), nostryfikowany na Uniwersytecie São Paulo w Brazylii. Ukończył studia licencjackie z filologii portugalskiej na Uniwersytecie Federalnym Zachodniego Pará (2016) oraz z języków, literatur i kultur na Uniwersytecie Algarve w Portugalii (2015).

W trakcie swojej kariery akademickiej uczestniczył w programach i projektach badawczych finansowanych przez rząd brazylijski (PIBIC-Jr/FAPESP/UFGA; Międzynarodowy Program Licencjacki/CAPES) oraz przez Komisję Europejską w ramach programu EuroInkaNet (Europe and Latin America Sustainable Innovation and Knowledge Academic Network, Erasmus Mundus), koordynowanego przez Manchester Metropolitan University, Wielka Brytania. W latach 10.2023–03.2025 pracował jako asystent badawczy w Katedrze Filologii Angielskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego w projekcie Isomorphism in ellipsis: the challenges of preposition omission (PL: Izomorfizm w elipsie: wyzwania opuszczania przyimków), nr projektu

2022/47/B/HS2/00867, kierowanym przez dr Martę Rudę i finansowanym przez Narodowe Centrum Nauki.

Od lutego 2019 roku współpracuje z Instytutem Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego w zakresie: lingwistyki tekstualnej, socjolingwistyki, pisania akademickiego, polityki językowej oraz języków i kultur rdzennych ludów Brazylii; początkowo jako lektor (2019–2020), następnie jako doktorant (2020–2024). Od kwietnia 2025 roku zatrudniony na stanowisku adiunkta w grupie badawczo-dydaktycznej w Zakładzie Brazylijskich Instytutu Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich UW.

Pełni funkcję Współkoordynator IANDÉ – Grupy Badawczej ds. Języków i Kultur Brazylii, Wydziale Neofilologii UW. Był również Visiting Scholar na Indiana University w Bloomington (USA) w sierpniu 2022 roku pod opieką prof. Luciany Namorato oraz uczestniczył w Programie Mobilności Studentów Studiów Doktoranckich na Wydziale Edukacji Uniwersytetu São Paulo od września do grudnia 2022 roku, pod opieką prof. dr hab. Valdira Heitora Barzotto (USP).

Współredagował dwa tomy w serii Biblioteka Iberyjska oraz jeden (w druku) w Wydawnictwach Uniwersytetu Warszawskiego. Współorganizował liczne wykłady i wydarzenia naukowe w Instytucie, takie jak Konferencja Studencka „Vozes nas Margens”, Seminarium Młodych Badaczy (SEJIN) oraz cykl PROLINC – Proseminaria z Języków i Kultur (2021). Jest redaktorem językowym czasopism Acta Philologica (ISSN: 0065-1524) oraz Revista del CESLA: International Latin American Studies Review (ISSN 1641-4713; e-ISSN 2081-1160), obydwu afiliowanych przy Uniwersytecie Warszawskim.

Wygłaszał wykłady gościnne oraz wystąpienia na renomowanych uczelniach, takich jak Harvard University, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Universidad de Sevilla, Universidad Complutense de Madrid, Universidade de São Paulo, Universidade Estadual do Maranhão i Universidade da Madeira, z łączną liczbą ponad 40 wystąpień. Uczestniczył jako członek komisji w pięciu obronach prac licencjackich w Brazylii oraz w trzech obronach prac magisterskich. W 2023 roku był członkiem Komisji Rekrutacyjnej Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych UW, reprezentując dziedzinę językoznawstwa. Od czerwca do grudnia 2024 roku był członkiem Rady Naukowej Instytutu Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich.

Publikacje:

Artykuły (wybrane)

- **Figueira-Cardoso, Samuel;** Weronika Grzegorzcyk; Maria João Marçalo. (2025) "Línguas e direitos linguísticos em Portugal: um panorama da legislação vigente." *Confluência*, 9-36.
<https://revistaconfluencia.org.br/rc/article/view/1434>
- Wanzeler, Zaline; **Figueira-Cardoso, Samuel.** (2024). "Oral narratives and symbolic education: pedagogical lessons from the non-human Amazonian universe". In: *Revista De Estudos Interdisciplinares*, 6(3), 01-17.
<https://doi.org/10.56579/rei.v6i3.1531>
- Oliveira, Beatriz; **Figueira-Cardoso, Samuel.** (2023). "Deictic Expressions in Journalistic Texts about Covid-19 in European and Brazilian Portuguese". In: *Verba Hispanica*, 31(1), 57-80. <https://doi.org/10.4312/vh.31.1.57-80>
- **Figueira-Cardoso, Samuel.** (2023) "Digital Text and Brazilian Folklore: Discussion on Referential Activity and Beyond". In: *Academic Journal of Modern Philology*, v. 19, p. 49-64, 2023. doi: 10.34616/ajmp.2023.19
- Soares, Eliane; **Figueira-Cardoso, Samuel.** (2023) "Contribuições para a vitalização da língua e para a educação escolar indígena na aldeia Gavião Kyikatêjê". In: Albuquerque, Francisco Edviges; Levorato, Danielle Mastelari; Mota, Leila Saraiva. (Org.). *Linguagem e Sociedade: Povos indígenas da Amazônia*. 1ed.Campinas: Pontes Editores, v. 1, p. 241-266.
- **Figueira-Cardoso, Samuel.** (2023). "GENI NA PAUTA: Estratégias anafóricas no gênero notícia em português como língua adicional". In: Maria Célia Lima-Hernandes; Mônica Maria Soares Santos; Paulino Soma Adriano. (Org.). *Estudos de Aquisição, Mudança e Ensino-Aprendizagem de Línguas*. 1ed.São Paulo: Estige Editorial, v., p. 406-426
- **Figueira-Cardoso, Samuel,** Mariano Dubin. (2022). "Entre encantados e outras criaturas sobrenaturais": A identidade linguístico-cultural híbrida do Brasil e da

Argentina em narrativas orais. In: *Revista del CESLA* 30: 37-56.

<https://doi.org/10.36551/2081-1160.2022.30.37-56>

- **Figueira-Cardoso**, Samuel. (2022) "A construção de objetos de discurso em produções textuais descritivas na aula de PLA: o caso A Cuca eo pescador." Portuguese Language Journal 16. <https://portugueselanguagejournal.com/index.php/home/article/view/74>
- Borges, Alexandre, Samuel **Figueira-Cardoso**. (2022). "A Common archetype: Imaginary and linguistic-discursive analysis of the heroic feminine in Brazilian and Polish folk narratives". In: *AMERYKA ŁACIŃSKA*. 30.3 (117): 101-122. <https://amerykalacinska.com/resources/html/article/details?id=233381&language=en>
- **Figueira-Cardoso**, Samuel. (2022). "Referenciação e retextualização no ensino de português como língua adicional em contexto universitário polonês". In: *Studia Iberystyczne* 21 (2022): 297-320. <https://doi.org/10.12797/SI.21.2022.21.16>
- Costa, Francisco; **Figueira-Cardoso**, Samuel. (2022). "University Outreach, Indigenous Knowledge, and Education: A Project with the Pataxó in Brazil". In: *European Journal of Interdisciplinary Studies*, vol. 14 Issue 1-6, <http://doi.org/10.24818/ejis.2022.03> (<https://ejist.ro/revista/29>)

Książki redagowane:

- Testa, Martin; **Figueira-Cardoso**, Samuel. Academic Writing in Additional Languages (LX) Teaching, Research, and Emerging Technology University of Warsaw Press, 1^a ed., 2025 (in prelo).
- Diaz-Szmidt, Renata; Działak-Szubińska, Anna, **Figueira-Cardoso**, Samuel; Jankowski, Jakub. Intersecções transdisciplinares: ensaios críticos sobre o universo da língua portuguesa. 1. ed. Warsaw: Instytut Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich UW, 2020. v. 1. 370p. ISBN 978-83-65911-71-1

(<https://mhprl.pl/produkt/interseccoes-transdisciplinares-ensaios-criticos-sobre-o-universo-da-lingua-portuguesa-2/>)

- Dias, José Carlos; Samuel **Figueira-Cardoso**. Vozes nas Margens: Estudos de língua e cultura sobre temas marginais dos países de língua portuguesa. Warsaw: Instytut Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich UW, 2020. v. 1. 231p. ISBN: ISBN 978-83-65911-66-7 / (e-book) ISBN 978-83-65911-67-4
(<https://mhprl.pl/produkt/vozes-and-margens/>)

Działalność w zespołach badawczych:

- Członek grupy badawczej IANDÉ - Research Group on Brazilian Indigenous Languages and Cultures, Wydział Neofilologii, Uniwersytet Warszawski;
- Członek Language Studies Group (Gelopa) na Federalnym Uniwersytecie Zachodniego Pará.
- Członek Obserwatorium Językowego Południowego i Południowo-Wschodniego Stanu Pará (OLISSPA), Federalny Uniwersytet Południowego i Południowo-Wschodniego Stanu Pará.
- Członek Indigenous Themes and Interculturality Study Group (GETII), Federalny Instytut Nauki i Technologii w Bahia.
- Członek Grupy Badawczej LINDES - Języki, Dyskurs i Społeczeństwo, Federalny Instytut Nauki i Technologii w Bahia.
- 2023-2025: Asystent badawczy w projekcie "Izomorfizm w elipsie: wyzwania opuszczania przyimków", finansowanym przez Narodowe Centrum Nauki, Polska, 2022/47/B/HS2/00867, kierowanym przez dr Martę Rudę, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie.
- 2020-2022: Asystent badawczy w projekcie „Linguistic and Cultural Diversity – Brazil, Argentina, Peru, and Mozambique” („Różnorodność językowa i kulturowa – Brazylia, Argentyna, Peru i Mozambik”), realizowanym przez Universidade Federal do Maranhão, Universidade Estadual do Maranhão oraz Universidade de São Paulo (Brazylia), kierowanym przez dr José Antônio Vieirę, Universidade Estadual do Maranhão.

- 2019-2021: Asystent badawczy w projekcie „Discriminação nômade: representações sociais dos ciganos no Brasil, Itália, Espanha e Portugal” („Nomadic Discrimination: Social Representations of Roma in Brazil, Italy, Spain, and Portugal”), kierowanym przez prof. dr Marianę Bonomo, finansowanym przez Conselho Nacional de Desenvolvimento Científico e Tecnológico, Universidade Federal do Espírito Santo.

Pełnione funkcje:

- 05/2025–obecnie: Komisja ds. zmiany programu kierunku filologia iberyjska.
- 06/2024 12/2024: Członek Rady Naukowej Instytutu Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich.
- 05/2023-09/2023: Członek obserwator Komisji Rekrutacyjnej Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych UW, reprezentujący dyscyplinę naukową Językoznawstwo.
- 04/2022–obecnie: Współkoordynator Grupy Badawczej IANDÉ

Udział w wybranych wydarzeniach naukowych i zagranicznych

- V Congresso Internacional da Associação de Brazilianistas na Europa (ABRE), Centro de Estudios Brasileños da Universidad de Salamanca, Espanha. Painele “Os sentidos da fome no Brasil: vivências, representações culturais e (tecno)discurso em diálogo multidisciplinar”. <https://abre.eu/congressos/abre-v/> 16-19. 09. 2025.
- V Simpósio Internacional “Nós do Norte”, Universidade Federal do Oeste do Pará. Comunicação “Apertando os nós: a pesquisa linguística numa perspectiva transatlântica”. <https://www.even3.com.br/v-simposio-internacional-nos-do-norte-543494/> 30.06-03.07.2025.
- NALAS Conference 2025 "Encounters, Transitions, and Resistances", University of Bergen, Norway. Comunicação "Notions of language and indigenous knowledge in oral narratives of riverine peoples in Brazil". <https://www.nalas.org/nalas-conference-2025> 19-20.06.2025.
- 3rd International Humanities – Society – Identity Congress: Diversity in Equality. Uniwersytet Warszawski, Wydział Neofilologii. Comunicação “Anaphoric

Processes and Referential Networks in Oral Narratives”
<https://hsic.wn.uw.edu.pl/programme/> 4-5.12.2024.

- Figueira-Cardoso, Samuel. Class “The Amazon: framing enviromental issues through literature & film. Linguistic research in traditional communities of the Brazilian Amazon. Kansas University, USA, 12 de novembro de 2024.
- Figueira-Cardoso, Samuel. IX SIMELP - Simpósio Mundial de Estudos de Língua Portuguesa. “Entre Rios e Palavras: a pesquisa linguística em comunidades ribeirinhas na Amazônia brasileira”. Universidade da Madeira, Portugal, 1-7 de setembro de 2024.
- Figueira-Cardoso, Samuel. V INTERNATIONAL CONGRESS OF INDIGENOUS WORLDS EUROPE. “Indigenous worlds enunciated in amazonian riverine peoples - oral narratives and legends”. Polish Academy of Sciences – Institute of History, 21-22 de novembro de 2024.
- IV GELLNORTE – Encontro do Grupo de Estudos Linguísticos e Literários do Norte. Comunicação “Uma reflexão sobre currículo, produção de conhecimento e cosmovisão indígena”. Universidade Federal do Tocantins, Câmpus de Porto Nacional. 24-27.10.2023.
- VIII SIMELP - Simpósio Mundial de Estudos de Língua Portuguesa, Comunicação “Geni na Pauta: estratégias anafóricas no gênero notícias em português como língua adicional. University of São Paulo. 04-07.10.2022.
- XXI Seminário de Metodologia do Ensino de Língua Portuguesa “Língua Materna, Língua oficial: pertencimento e exclusão”. Comunicação “O ensino de teoria linguística na aula de Língua Portuguesa”. University of São Paulo. 09-11.11.2022.
- “Linguagem, História e Educação na/da Amazônia legal: loci e episteme em perspectiva”. III Congress of the Graduate Program in History of Amazonian Populations of the Federal University of Tocantins. (invited speaker, online), 22-23.11.2022.
- Revisión de las nociones de mito y leyenda desde América Latina. Semana UNIFE virtual 2023 / Edición Verano, Universidad Pedagógica Nacional, Argentina. 03.03.2023.
- “In Curupira’s Trail: Linguistic Research in Local Communities of Pará, Brazil”. Department of Spanish and Portuguese of the Indiana University, Bloomington, USA. (<https://events.iu.edu/spanish-portuguese/event/647659-talk-by-iu-visiting-scholar-samuel>). (invited speaker) 24.08.2022 (in person).
- “Referenciação na produção textual de alunos poloneses falantes de português”. In: XI EMEP - Encontro Mundial sobre o Ensino de Português (XI EMEP - World Congress on Teaching Portuguese), Harvard University. (speaker) 04-05.08.2022 (in person).
- Conference Amazonia Day. Adam Mickiewicz University, Poznan. 08.06.2022.
- “Atividades de retextualização no ensino de português como língua adicional”. New York, Columbia University. (speaker) 01-02.04.2022 (online).

- Jornadas Didáticas "20 anos do Curso de Português em Cracóvia". Referenciação e retextualização no ensino de português língua adicional em contexto universitário polonês. Department of Portuguese, Jagiellonian University in Krakow. 21.10.2021 (online).
- "Mundos encantados, saberes coletivos": as lendas amazônicas no ensino-aprendizagem de PLE. 2021. Seville: University of Seville (invited speaker), 13.01.2021.
- "A referenciação na produção de narrativas orais de comunidades ribeirinhas da Amazônia brasileira". Bacabal: Federal University of Maranhão and State University of Maranhão. (speaker) 21.04.2021.
- "Persuasive Writing and Public Speaking". Polytechnic University of Madrid. (invited speaker), 08.10.2020.
- "Narrativas do lendário brasileiro como recurso didático em aulas de Português LE/LS na Universidade". II International Forum of the Portuguese Language. Madrid: Universidad Complutense de Madrid. (speaker), 13-15.11.2019

Inne doświadczenia zawodowe i działalność popularyzująca wiedzę

- AILP Linguistic Webinar. Texto, Gramática e Ensino de Línguas (<https://www.youtube.com/live/cR7KlkkZqmg?si=ihuiuTVTiOHxRI-6>) .
- 17.11.2021: Conference on the outreach, and community project "Linguistics in Focus" at the State University of Centro-Oeste, Brazil.
- 11.23.2021: Lecture on language, culture and Amazonian imagination at the University of Seville for Portuguese learners.
- 2022 - Outreach project "Nós do Norte", collaboration between the research groups landé - Brazilian languages and cultures, the linguistic studies group Western of Pará and the Observatory of Language of the South and Southeast of Pará, Brazil.
- PROLINC - Seminars in Linguistics, Literature and Culture. Department of Brazilian Studies, Institute of Iberian and Ibero-American Studies of the University of Warsaw.
- "Por onde (re)começar?": o pensamento crítico no fazer científico. Journal Ponto&Signo ISSN: 1731-0997.
- GelopaCast - Aqui não se fala português (https://open.spotify.com/episode/5vRUHLlo5vGfydt4VO1gBr?si=pun6LwbfSv6ef0slwMx5pQ&dl_branch=1).

- GelopaCast - Curiosidades Natalinas
(https://open.spotify.com/episode/6jyvZXGVi5V9rVz98CB0wC?si=pZBmpn-bRUWFEppp4K825Q&dl_branch=1).
- Interview: Iberoameryka dla Brazylijczyka? Niekoniecznie. Niewinni Czarodzieje, ISSN: 2353-1940.
- Moderator of Conversas sobre o Ensino, Aprendizagem e Avaliação em PLE/PLA Conference. Poitiers, France: Université de Poitiers. (online)

Wybrane szkolenia

- Kurs szkoleniowy „Rhetoric: The Art of Persuasive Writing and Public Speaking”. (Objętość pracy: 30h). Uniwersytet Harvarda, Harvard, USA (online), 2020–2021
- Szkoła letnia: (21-25.06.2021) – Lancaster Summer School in Corpus Linguistics, University of Lancaster, Wielka Brytania.
- IV Warsztaty lingwistyki tekstu. (18-20.05.2021). Fortaleza: Uniwersytet Federalny w Ceara, Brazylia.
- Seminarium poświęcone badaniom jakościowym. (27.04.2021). Uniwersytet Stanowy Rio Grande do Norte, Brazylia.
- Seminarium badawcze z zakresu językoznawstwa: Centrum Lingwistyki, Uniwersytet NOVA w Lizbonie (07.07.2021).
- Letnia Szkoła (25.06.2020-31.07.2020) – Lingwistyki Stosowanej, Brazylijskie Stowarzyszenie Lingwistyki Stosowanej, Fortaleza, Brazylia.